

H A L K

(POPORUL)

Redacția și Administrația
Str. General Cernat
No. 20
Constanța (Romania)
Director
Avocat HAMDI NUSRET

În țară pe un an Lei 100
pe 6 luni Lei 60
În străinătate, pe un an 200
pe 6 luni 120

ANUL I No. 4

ORGAN de APĂRARE al INTERESELEI MUSULMANE

8 APRILIE 1936

Sentimentele Musulmanilor din Dobrogea

Un grup de tineri intelectuali-musulmani au dat apariție unui ziar scris în două limbi, Română și Turcă, cu numele atât de sugestiv „POPORUL”. — „HALK”.

Într-adevăr, ca luminatori ai poporului, din sânul căror s'au ridicat nu se putea ca să nu și nedesmințim, să nu și înlăurim privirile la durerile, bucuriile și idealurile de care trebuie să fie frământată o generație.

Un adevărat curaj îi trebuie astăzi, să atace atâtea probleme, încât numai o credință tare poate asigura țelul ce și l-au propus.

A frământa mascele, a exercita sentimentele, a fi coloana vertebrală, a tuturor inițiativelor și în fruntea luptelor, sunt supreme satisfacții pentru toate loviturile ce fatal le vor primi, dela cei răi și egoiști.

De bună seamă s'ar întreba cineva? Ce vor acești tineri, care este idealul și forța care i-au determinat să pule mâna pe condețu, pentru a scoate o presă independentă, cu sacrificiile inerente?

Ne-o spune articolele scrise în primele numere. Ideia atașamentului de pământ pe care îl stăpânesc condiționalii lor în Dobrogea; buna armonie în care au trăit întotdeauna cu elementul majoritar românesc pe aceste pământuri; și tendința civilizațoare a tinerii generații integrate neamului românesc.

S'ar putea scrie pagini întregi despre acești buni fil dela granița de Sud a Țării. Dar nu este nici locul, nici momentul de a face, înțelegând a schița doar, un moment pentru a pricepe mai bine sentimentele acestor frați români de o altă religione.

La Botoșani în anul 1918, eram la școala militară, când pacea dela București impusă nouă. Ne răpea Dobrogea și noi autohtonii eram lăsați în voia soartei, în atmosfera apăsătoare a zilelor de așteptare, când un grup de inițiatori în fruntea cărora era un teolog Tulcean, student al Facultății, ne convoacă pe toți Dobrogenii, ne ținu o cuvântare scurtă și bine simțită, în fața unui delegat al comandamentului și bineînțeles holărârău la lăsa. „Să luptăm pentru provincia Dobrogea, fie că ne întoarcem la vatre sau nu și să fim

gala a ne jertfi pentru ea”
In graba cu care se alcătuisse această conjurație, fie că se ulyase fie că nu fuseră invitați și colegii musulmani, ne pomenim cu ei — pare-mi-se în număr de trei — având lacrimi în ochi și cu revolta sultească inerente cum de s'a putul întâmpla aceasta? Solticându-ne să-i primim în mijlocul nostru pentru a-și putea da și ei necondițional serviciile lor, a executa holărârile în cauza atât de frumoasă și dreaptă a Dobrogei românești.

A fost un moment impresionant și de abia acum noi cei adunați vedem cât de magnifică era vraja ce în decursul anilor, se închiesse, între popoarele Dobrogei, între cei ce erau înfrății cu același pământ.

A trebuit să vie acest tonic, pentru a fi copleșiți de frumusețea gestului și a ne încătușa în avalanșa sentimentelor comune, de glia Țării Românești, de Dobrogea noastră scumpă.

Această mică lătuțmplare vine să ne confirme marelă adevăr „populația musulmană din Dobrogea întotdeauna a simțit alături de frații lor români și vrea să trăiască, la noi pe pământurile pe care le ocupă, alături de elementul majoritar românesc” — ei nu sunt străini, nici minoritari și frați de ai noștri mai mici, care întotdeauna au bine merita dela Patrie.

N. R. IONESCU

Avocat
Fost ajutor de primar, Constanța

Către domnii ABONAȚI

Ziarul acesta apare cu mari cheltuieli din partea celor cari îl scriu.

Creatăile apariției nepunând fi suportate multă vreme fără sprijinul cititorilor și prietenilor, cei cari au primit ziarul până acum și apreciază cum se cuvine opera pe care o întreprindem vor să-l primească și mai departe, sunt rugați să trimită cel puțin o parte din abonament care, chiar pe un an, nu e prea mare.

Reglementarea emigrării turcilor din Dobrogea

Curentul. — D. Aurelian Bentoiu — subsecretar de stat la justiție a fost la ministerul de externe, împreună cu d. M. Cancicov, — subsecretar de stat la domenii, unde au participat la ședința unei comisiuni special însărcinate cu studierea proiectului de convenție internațională pentru reglementarea emigrării Turcilor din România.

Au luat parte la discuții domnii: Aurelian Bentoiu, M. Cancicov, Arion, secretarul general al ministerului de externe, Bilciureacu, ministru plenipotențiar, Crușescu, Crețianu și reprezentanții ministerului afacerilor străine și al Marșalului Sfat Major.

S'a stabilit împărțirea teritoriilor rămase dela Turcii emigrați în 4 zone.

S'a reglementat emigrarea în timp de 4 ani a Turcilor cari părăsesc țara.

Cei cari vor să emigreze vor trebui să facă o declarație în fața unei comisiuni formată dintr'un judecător, președinte al comisiunii, un reprezentant al emigranților un reprezentant al ministerului de domenii și unul al ministerului de intetne.

Plata terenurilor rămase de la Turcii emigrați se va face către Statul turc în anuități egalonate pe timp de 7 ani.

Salariile învățătorilor musulmani

Sciseseam în numărul trecut al ziarului nostru cum Ministerul Instrucțiunii în bugetul anului școlar 1936-37 proiectase să scadă salariile învățătorilor musulmani de pe lângă școlile primare din Dobrogea. În urma adunării comitetului abolvienților Seminarului Musulman și a subrevisorilor de control Sadac Ibrahim și Musellem Reșit, s'a hotărât și s'a întocmit un memoriu cu care veadnicii noștri subrevisori au plecat în delegație la Ministerul Instrucțiunii, unde cu ajutorul neprecupețit al d-lui Deputat de Constanța Radu Roșculeț au intervenit la ministru și au obținut promisiunea d-lui Ministru al Instrucțiunii că salariile învățătorilor musulmani vor rămâne așa cum au fost până acum.

Pe această cale ținem să aducem mulțumirile întregii populații musulmane din Dobrogea d-lui Deputat Radu Roșculeț și subrevisorilor noștri Sadac Ibrahim și Musellem Reșit.

HALK

Frământări...

Ziarul „HALK” îmi acordă fericitul prilej pentru ca, în cadrul unui modest articol să schițez în linii generale, raportul și atitudinea noastră — a intelectualilor în marea lor majoritate — cu complexul vechii noastre musulmane din Dobrogea, în legătura cu unele probleme de actualitate ce o interesează în mod direct.

Ca tineri intelectuali, ridicăți din mijlocul lor, nu ne-am putea justifica existența noastră sub soare, n'am putea ca mâine să dam socoteala în fața lui Dumnezeu, dacă nu ne-am interesat de soarta lor, dacă nu ne-am gândi numai pentru binele lor și dacă, în fine, n'am muncit cu maxmul posibilităților noastre pentru ridicarea lor, sărindu-le în ajutor cu toată dragostea și îndrumându-i pe calea cea bună ori de câte ori va surveni în sânul lor vre o dezorientare sufletească.

Multe sunt problemele ce se pun în legătura cu însăși existența noastră ca o comunitate distinctă și așa putea să enumăr numai câteva: întărirea sentimentului religios, care azi a slăbit mai mult ca ori când, ridicarea nivelului de cultură și civilizație, dezvoltarea spiritului de solidaritate și de inițiativă, starea materială și sanitară etc., dar socotesc că cea mai dureroasă și actuală problemă este acela a emigrării în Turcia, despre care intenționez să mă ocup puțin în acest prim articol.

Acum un an și mai bine am fost oarecum surprinși de un puternic curent de emigrare a populației noastre rurale, propagat în sânul ei sistematic și cu multe promisiuni de anumiți intereseși și emisari special sosiți aci, și o obligațiune morală față de soarta acestei populații ne-a impus să adoptăm o atitudine contrarie curentului de emigrare.

Cu cugetul curat și dezinteresat al dorinții de bine pentru ei, ne-am coborât în mijlocul lor, explicându-le numai posibilitățile de existență de dincolo în comparație cu cele de aci, fără ca să le spunem să emigreze sau nu, căci liber este orice om să se duca și să se așeze ori unde i se permite.

O parte din cei ce intenționau să plece ne-au înțeles

și au rămas pe loc, iar o parte punând la îndoială sinceritatea gândului nostru, și-au astupat urechile la sfaturile noastre, și-au închis ochii și cu gândul numai la șansa de a găsi acolo totul de-a gata, au plecat spre a fi colonizați pe „Pământul făgăduinții”.

Nu cred că mai e necesar să mai insist asupra rezultatelor deplorabile ale primei serii de emigrații, căci nu cred să mai existe om care să nu fi aflat de situația celor ce și-au meritat soarta.

Dovada cea mai eloquentă a unei bune noastre credințe în atitudinea adoptată o avem azi în scrisorile ce sosesc neconținut, arătându-ne marea lor greșeală de a fi plecat de aci, de a nu ne fi ascultat precum și marea lor decepție ca nu au găsit nici gospodării complete și nici grădini întinse cu măslini și portocale fără săpân, așa cum au vădat ei în naivitatea lor la parăsierea acestei Țări.

Nu înțelegem să aducem vre-o acuzațiune guvernului turc asupra celor de mai sus și apreciem la justa lor valoare enormele sacrificii materiale pe care le face pe aceste vremuri de criză cu colonizările. Pentru ei faptul de a-și popula teritoriul cu condiționalii din alte țări este într-adevăr o necesitate națională, dar nu este mai puțin adevărat că, atunci când

Incheie convențiuni pentru „evacuarea” noastră, când averea noastră ce tocmește în cabinetul cutarului Domn Ministru, să pretindem cel puțin garanția unui traiu și existențe echivalente în Turcia cu cea avută aci. Nu trebuie să se miște nici unul până când nu va avea măcar această siguranță, căci este încă vie în amintirea tuturor suferințele îndurate de cei ce au plecat anul trecut. Ne facem o sfântă datorie prin acela de a avertiza pe această cale pe toți cei ce vor să plece „că vor cadea din puțin în lac”, dacă fără să pună la îndoială sinceritatea noastră nu se vor gândi ceva mai mult și cu mai multă seriozitate.

FERID BECTEMIR
avocat

تخلیق

آونه شرطری :
ملکت ایچون : ۱۰۰۰ - ۱۰۰۰
خارج ایچون : ۱۲۰ - ۲۰۰
ملک اوپون بازر سه و بجه باصیلر

اداره خامی :
سزادا جنرال جیوناٹ نومرو ۲۰
کوستچه
مشول مدبر :
آوروات حمدی نصرت
نورولمی : ۲۰ عباط ۱۹۳۶

صافی ۲ لیدر

شیدک ۱۰ کونده بریجان نورکیه - رونجه محل اجنای غنهدر .

کوچ اوزه رینه آکوشمه

برقاج کون اول بکرتش دومن
غرنلری رومانیایه تورکیه تک
تورکک هرنلری حقنه کی قرارلری
نشر ایچیلر . قادیلان تورککریک
هرنلری تنظیم و باشانی آلتده
باصیلان بو خبری عیناً ترجمه ایچدرک
بازیریوز :

عدلیه نظری مستشاری دومنو
آوره لیان بنوئو زراعت نظاری
مستشاری دومنو . م . قایچیقو و ایچ
برلکده دون صباح خارجه نظارلقه
کیچدرک اوراده رومانیایه تورککریک
کوچه لری تنظیم ایچون باصیلان
بین الملل آکلاشمه لایحه سی ذقیق
خصوصنده طوبلاغش اولان قو .
میسولک مذاکره منه قوشولمشدر .
مناقشه لره اشتراک ایچن اقتدیله :

آوره لیان بنوئو ، م . قایچیقو و
خارجه نظارلی عمومی کابی آرون
مثال بلیچوره سقو ، فروتسه سقو ،
قره نسیانو و خارجه نظارلی ایچ
بیوک ارکان حربیه عملاری ...

و هرت ایچدیجک تورککلرن
قلاجق طوبراقک دورت منطقه
آبرلمی نیت ایچمشدر .
ملکتی ترک ایچدیجک تورککلر
دورتن سنه ایچینده کوچهرلی قرار .
لاشدریشدر .

کوچه ایچدیجک تورککلر
ریسلکی آلتده برکون مرخصندن ،
زراعت و داخله نظارتلریک برر
مشلرندن ترک ایچدیجک قومیسونه
دمقدراتیسه یاجاری لازم اولماقده .
کوچه جک تورکلرن قلاجق
طوبراقک برهکناری بش بیکله ی
قیمتندن تورکیه حکومته مساوی
صورته بدی سنه ایچینده رومانیایه
حکومتی طرفدن اوده نیکدر ...

چوق قیسه اولارق نشر ایچیلن
بوقرارلرک ایچوق و قصلی آکلاشیلان -
سی ایچون ایضاح اولمسی لازمدر .
بون باصیلان جک رومانیایه تورکیه
نملری باخود بومقاملرله تماس ایچد .
بیان حقیق و جدی مطبوعات ار -
کاییدر . بوکا قدار بز کوچه جک
آراسته دلاشان صورغولره ترجمان
اولیوز :

تورککلر کوچه ایچدیجک خارجه ،
داخله ، عدلیه و زراعت نظارتلری
نیوک ارکان حربیه ریسلکک یمنی

دورتن نظارلقه بشون اوردونک
قاروشمش اولمسی بواشک نه قدار
اهمیت اولدیغی و صایله یمنی کی
قولایجه حل ایچیلورمه جک
کوسته ریوز .

کوچه جک تورکلرن قلاجق
طوبراقک دورتن منطقه آبرلمی
نیت ایچمشدر . دنیلکدن نه
آکلاشیلور ؟ دورتیجک دورتن
سناغایمی ؟ بوقسه قادیلانرک
طوبراقلمی دورتن منطقه بولور .
نیوز ؟ بوقسیم تورککلر کوچو -
رولری و برلری رومنلرک برلشدرله
لری باقیمندمی ، ماورایک ایچکی
و با قتالی جهندمی ، بوقسه عسکری
نقطه نظرده می بلیچور ؟

ملکتی ترک ایچدیجک تورککلر
دورتن سنه ایچینده کوچهرلی قرار .
لاشدریشدر . بوندان اولاشو
ظایت ایچوق آکلاشیلور : ایچین
کوچه بیکجک و ایچین بوراده
قلاشیلر جکدر . یمنی کوچک مجبورلی
بوقدر .

بودورتن سنه ایچینده کوچک
ایستینلرک صافی نه قدردر ؟ هر
سیل نه قدار کوچون آلیناقده ؟
بونلر هانی سناغایقارندن و با منطقه
لردن آلیناقچلردر ؟ دورتن سنه
دولوقدان سوکرا مهاجر
آلینه جقمیدر ؟

کوچ ایچیلرینه باقجوق قومیسو -
نه سه یله جک کوچون مرخصی باصیل
ویکلر طرفندن آریلاچقدر ؟ بشون
دوروجه ایچون بر تک قومیسوز
نشکل ایچدیجک و بر تک کوچون
مرخصی آریلاچقمیدر ؟ بوقسه
هر سناغاق ، منطقه و با کوی
کوچنلری کندی مرخصلری سه .
چه جکچمیدر ؟ قادیلانرده کی طوبرا .
قرک مذکیت حقاری آراشدر بیلرک
قومیسو ونلرده موقع آلان خلق
نملریک باشاقرقملری - بونلر سه
جیلمه طرز زندگی کلشملک نتیجه سی
اولاراق - نازلره کورولمشدر ...

رومانیایه حکومتی کوچون
طوبراقلمی برهکناری ایچون
تورکیه حکومتی بش بیکله ای اوده
بیکدر . و بون قیات ایچکی اساس
نقطه نظرندن دوشو دکلدر :
برنجیسی ، بشون دوروجه طوبراق -

بره کتلیکی باقیمندن - اوج جغه
آرلشدر . هینک قیاتی آریدر .
ایکنجیمی ، اسی دوروجه طوبراق
بیک دوروجه بدیلرک قادیلانر .
دهکنندن داها بایدر . اسی دورو -
جده کت قیاتی اولان اوجنمی جنس
طوبراقک برهکناری دورتن بیک
واک ای برنجی جنس ده دوقوز بیک
له به صایله قدهدر . قادیلانرده بدی
طوبراق قیتملری برلندن چوق
فرقلیدر . بو قیات ایچینه اولرک ،
آبارلرک و آخرلرکده صوقولایغی
دوشونورده و حکومت صایش ما .
ملهی ایچون اوده جک بوزده بدی
ناقصه بدی حسابلارسق بر هکنار
قاجه مال اولماقده ؟ ..

اورماتلق و باغلق اولان طوبراق
آری و چوق داها بولک بر قیته
تابع طوبوله جقلمیدر ؟

رومانیایه حکومتی تورکیه حکو -
مته بو قیتملری بدی سنه ایچینده
مساوی قسیطنه اوده بیکدر . و
بومامله ایچکی حکومت خانددر . بز
علاقه دار ایچر .. فقط تورکیه حکو -
مته بز - بوراده براقه جقمزملک .
لریزه و مالریزه قاریشاق اولاراق -
نورجه جکدر ؟ بوراده براقه جقمز
قدار نالار و نومی ؟ بوزاری نهره
لردن و زمان و بره جک ؟ قیتملری
قاریشلاشه جقمی ؟ بوقسه غربی
تراکیاده ده کیش باصیلان تورکلره
ورلیدی کی بزده (بون) سی
ورده جک ؟ بز کوچولرده ، اون ایچکی
سنه بدی حالا (بون) لرینه قارشی
پاره و با ملک آلمانان و نهایت برجونی
بوزده اون بش قیتمله صافنه مجبور
قالان تراکیالریک وضعیته دوشمه بولم ؟ ..

ایشته بونلر بونلر بیکدر دیکر
برجوق صورغولرک ، کوچک
ایستینلرک یمنلری بورمقد . و اوشو -
لری قاجیرمقددر . حقلری ده وار .
کوچورمک او قانار قولای و کارلی
برایش اوله بدی دیکر برجوق ملنر
واقیتلرده بون بابارلر و حق زدن
اون باپوزدی ...

بیک سنه دن قاتش کوچنلر آچمدن
و کوچه مانده یمنی سولیه ن آکلاشمه
ایچه تحقق و توضیح ایچمدن شمذیک
هیچ برکسه نیک هیچ بریشینی
صاغاماسی صمیمیت وجدیته توصیه
واخطار ایچدر ...

خارجی سیاست و رومانیایه
آوستریایک معلوم ژوستی اوزرینه
اورتا اورپاقه کی سیاسی وضعیت چوق
نازکشمشدر . بونکله کتله زباده علاقده
دار اولان کوچوک ائتلاف حکو -
مترلیدر . بونلر دولای دومنو
میجالای و زوروز برایشانو مجونلر
عجلی ریسته بر مکتوب کونده .
ره دک بملک خارجی سیاست قو -
میسونک دوحال طوبلاغماسی
ایسته مشلردر . بو طوبلاغمه رو -
مایلیک خارجی سیاسی قرطایله
مذاکره ایچدیجک و خارجه نظارلی
صورغولر قونولماقده . لوندرده
بولنان دومنو یتوله سقوه خبر
ورلشدر . باقنده دونه دک منطقه
لرده بولناسی بکنکدهدر .

دومنو یتوله سقونک خارجی
سیاستی اصلا بکنه من دومنوزوز
برایشانو حکومتی خارجی سیا -
ست حقته کی بش تکذیبیلرله
باغلامیسی اولان بر قیتملر حاضر -
لادیننی فقط پارلامنتوک آلتسزین
قیاماسیله بونی و بره مدکی سوبله
مشدر .

آلمانیایک بیک تکلیفلی
۲۹ مازنده بوزده دوقسان
دوقوز رأی آلالاق نام مناسیله
قوتل و صلاحیتلر جقان موسویته لره
لوقانرلرک حکومتلره بیک صلح تطیف .
لری بیلدرمشدر . بونلر : ۱ -
مذاکره یه قوشولماقک تمامیه مسا .
وی طوبولاری ؟ ۲ - عدم مجاوز
میشاق مذاکره لرینک و آی مده
منحصرقالی ؟ ۳ - بومدت ایچینده
آلمانیایک ره ناده کی عسکرلری
آریبرمه جمنی ؛ ۴ - بومدت ایچینده
آلمانیایک عسکرلری بلجیقا و فرانسه
سیگیرلرینه دهافضله باقلاشدر برملایغی ؛
۵ - فرانسه و بلجیقایکده بونلری
عینله باعتماری و بوکا نظارت ایچون
خوسمی بر قومیسونک تکلی ؟
۶ - آلمانیا ، فرانسه و بلجیقا آره -
سنده سیگیر بولرندمی عسکرلره
مذد قاریشقل ندیرلرک آلمانیای ؟
۷ - بو اوج حکومت آره سنده
دوحال واک کوچ فرانسه تک عمومی
اتحادیلرندن سوکره ، انکلتزمک اها .
رسمی آلتده ، ۲۵ سنه ایچون عدم
مجاوز میثاقک مذاکره منه باشلاما .
سی ۸ - غرب دولتری آراسته

هوانی عدم مجاوز میثاقک باصیلایه
۹ - آلمانیاک جیمت اقوامه دومنه
سی ؛ ۱۰ - قولونیرک تکرار قیسی .
وسازه ...

فرانسزلرک جوابی
آلمانیاک تکلیفی قبول ایچدیگی
قدرده صلح تأمین ایچلش اولیوز .
چونده ، آلمانیا غرنلرک دولکلره
آکلاشاراق شرقه و بلطامه روسیه
هوم ایچک ایستپور . بونکله آنا .
نیای ، آلمان اتحادی وه گمونیسمی
قورمق یتشدر . حالبوکه صلح
تقسیم ایچدیجمن . اوه بردو و بولونمز .
انکلتز آلمانیاک برجوق تکلیفلری
مناسب بولمشلردر ؛ بش قیتملر
اوزرنده انقظه ایچ فرانسه آراسته
آکلاشامازلق رادوه .
فرانسزلر قیتمه بیک تکلیفلر
باچلردر .

ایتالیان حبش حربی
ایتالیانلرک سوک هوملری تیجه
سنه حبش اوردوسی تمامیه بوزلشدر .
نعوس ، آرتن مجاربه تک ایدیاغایب
اولدیغی قبول ایچمشدر . نعوسک
اک منتظم میت عسکرلری ده حربه
کیرمشدر و قساحله بوزولاراق
قاجلشدر ؛ ایتالیان عسکرلی (چان)
کوله ابریشمشلردر . طیاره لری
آدیس آبابایی بومارده مانه باشلامشدر .
حبش اوردولریک قوماندانلری
کیزلی اولاراق مارشال بادوغلیایه
صلح مذاکره منه کیرمشملردر .

آوستریایک حرکتی
۲ نیساده آوستریا حکومتی
ملکتنده مجبوری عسکرک اصولی
تطیقه باشلامایغی اعلان ایچمشدر . بو
قرار کوچوک ائتلاق تلاشه دوشور .
مشدر ، بو ، آوستریا حکومتی تز .
دنده بونی پروستو ایچمشدر . آوستر -
یادن سوکره مجارستان و بولنارستانکده
عینی ژوستی باچقلمی بکنیلکدهدر .
بو قدرده اورتا اورپاقه حربک
باطلاق احوالی محققدر . بوکا قارشی
ندیر اولوق اوزره کوچوک ائتلاف
حکومتلری عمومی موبیلزازه یاغنی
دوشونمکدهدر .

آوستریایک بو ژوستی ایتالیانک
راضیلق و تشویق یله ایچدیجه سوبله بکنکده
در . بونلر آلمانیا بون کور پیوزور .